

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 495/2022-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátskou kanceláriou VEIS LEGAL, s. r. o., Farská 8, Nitra, IČO 53 027 591, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát Mgr. Marek Veis, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cpr 43/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cpr 43/2019 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Piešťany **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cpr 43/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Piešťany **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **493,10 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto nálezu sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje uloženie príkazu okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie ústavný súd zistil nasledujúce skutočnosti:

- Sťažovateľ doručil okresnému súdu 21. októbra 2019 žalobu, ktorou sa proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná“ alebo „zamestnávateľ“), domáhal vyslovenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a náhrady nemajetkovej ujmy.
- Okresný súd vyzval sťažovateľa 13. novembra 2019 na zaplatenie súdneho poplatku a predloženie plnej moci na zastupovanie v konaní.
- Žalovaná bola 9. decembra 2019 vyzvaná na vyjadrenie sa k žalobe a uvedenie rozhodujúcich skutočností na svoju obranu a označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení.
- Dňa 21. januára 2020 bolo doručené vyjadrenie žalovanej.
- Dňa 27. januára 2020 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie repliky k vyjadreniu žalovanej. Na výzvu reagoval sťažovateľ podaním doručeným 26. februára 2020, ktorého súčasťou bolo späťvzatie časti žaloby.
- Dňa 3. marca 2020 okresný súd vyzval žalovanú na predloženie dupliky. Duplika doručená okresnému súdu žalovanou 24. marca 2020 bola následne zasielaná na vedomie sťažovateľovi 1. apríla 2020.
- Dňa 27. októbra 2020 bolo pojednávanie nariadené na 2. november 2020 odročené s poukazom na vyhlásenú mimoriadnu situáciu a núdzový stav v spojení s § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), pričom bol stanovený nový termín pojednávania na 15. február 2021.
- Dňa 11. februára 2021 bolo pojednávanie nariadené na 15. február 2021 zrušené opätovne s poukazom na § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. a preročené na 27. máj 2021.
- Dňa 24. mája 2021 bolo pojednávanie nariadené na 27. máj 2021 zrušené bez uvedenia dôvodu a stanovený nový termín pojednávania na 19. august 2021.
- Dňa 29. júna 2021 požiadal právny zástupca žalovanej o odročenie pojednávania nariadeného na 19. august 2021 z dôvodu čerpania plánovanej dovolenky, ako aj s prihliadnutím na žiadosť žalovanej týkajúcu sa osobnej účasti splnomocneného zástupcu, keďže zložitost' veci neumožňuje substitučné zastúpenie. Na podklade žiadosti okresný súd vyzval 1. júla 2021 na preukázanie tvrdených dôvodov odročenia pojednávania žalovanú, ktorá potrebné doklady doručila okresnému súdu 20. júla 2021.

- Dňa 28. júla 2021 bolo pojednávanie nariadené na 19. august 2021 odročené z dôvodu, že okresný súd vyhovel žiadosti právneho zástupcu žalovanej. Zároveň bol stanovený nový termín pojednávania na 2. september 2021.
- Dňa 27. augusta 2021 bolo pojednávanie nariadené na 2. september 2021 zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.
- Dňa 29. augusta 2021 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu nesúhlas s odročením pojednávania z dôvodu, že návrh na odročenie pojednávania nepovažoval za dostatočný, ktorý by naplňal požiadavku dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).
- Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 12. októbra 2021, okresný súd rozhodol o späťvzatí časti žaloby z 26. februára 2020, predniesol predbežné právne posúdenie veci v zmysle § 171 ods. 1 CSP, vykonal dokazovanie a pojednávanie odročil na 2. november 2021 na účely doplnenia dokazovania výsluchom svedkýň.
- Dňa 15. októbra 2021 bolo pojednávanie nariadené na 2. november 2021 zrušené z dôvodu akceptovania žiadosti žalovanej z 13. októbra 2021 pre kolíziu pojednávanií žalovanej a zároveň z dôvodu plánovanej dovolenky svedkýň. Tieto okolnosti boli preukázané relevantnými dokumentmi. Nový termín pojednávania bol stanovený na 10. február 2022. Okresný súd zároveň stranám v spore oznámil, že na pojednávaní uskutoční výsluch svedkov a právnomu zástupcovi žalovanej uložil povinnosť zabezpečiť prítomnosť svedkov a predložiť požadované dokumenty.
- Žalovaná na výzvu okresného súdu reagovala podaním doručeným 19. novembra 2021, ktoré bolo na vedomie sťažovateľovi doručované 23. novembra 2021.
- Dňa 7. februára 2022 bol zrušený termín pojednávania nariadený na 10. február 2022 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Zároveň bol stanovený nový termín pojednávania na 1. apríl 2022.
- Okresný súd oboznámil 16. februára 2022 strany v spore so skutočnosťou, že na najbližšom pojednávaní vykoná výsluch svedkov. Súčasne uložil žalovanej povinnosť zabezpečiť prítomnosť svedkov, ktorých výsluch sa má vykonať.
- Žalovaná doručila okresnému súdu 21. februára 2022 oznámenie k možnosti zabezpečenia účasti svedkov na pojednávaní a navrhla vypočutie ďalších svedkov, ktoré bolo 24. februára 2022 zasielané na vyjadrenie sťažovateľovi.
- Sťažovateľ na výzvu reagoval podaním doručeným 7. marca 2022.
- Dňa 18. marca 2022 okresný súd žalovanej oznámil, že trvá na zabezpečení prítomnosti označeného svedka na pojednávaní, ako aj to, že dôvod, pre ktorý nemôže byť zabezpečená prítomnosť označeného svedka, nepovažuje za dôležitý.
- Dňa 28. marca 2022 bol termín pojednávania nariadený na 1. apríl 2022 zrušený z dôvodu ošetrovania člena rodiny zákonnou sudkyňou.
- Dňa 11. apríla 2022 bol nariadený nový termín pojednávania na 10. jún 2022, pričom žalovanej bola opätovne uložená povinnosť zabezpečiť prítomnosť svedkov, ktorých výsluch

sa má na pojednávaní vykonať. Žalovaná podaním doručeným 3. júna 2022 reagovala na možnosť zabezpečenia prítomnosti svedkov na pojednávaní.

- Dňa 10. júna 2022 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí svedkovia a ktoré bolo odročené na 9. september 2022 na doplnenie dokazovania výsluchom ďalších svedkov.

- Dňa 9. septembra 2022 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vykonávané dokazovanie a ktoré bolo odročené na 19. január 2023 na vyhodnotenie dokazovania.

- Dňa 11. októbra 2022 okresný súd preposlal vyjadrenie sťažovateľa na vedomie žalovanej a 8. novembra 2022 bola vykonaná úprava vyššieho súdneho úradníka na zaslanie vyjadrenia na vedomie.

3. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 495/2022-20 z 11. októbra 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Argumentuje, že od podania žaloby do podania ústavnej sťažnosti sa uskutočnilo len jedno pojednávanie, pričom nariadené pojednávania boli odročované celkovo osemkrát, a to buď z dôvodu na strane súdu, alebo pre účelové návrhy žalovanej.

5. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že neskôr začaté konanie vo veci neplatnosti skončenia pracovného pomeru, v ktorom na strane žalovanej vystupuje totožný subjekt – zamestnávateľ, bolo skončené vydaním čiastočného, aj keď dosiaľ neprávoplatného, rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 9 Cpr 25/2020-604 z 23. februára 2022. Okresný súd Ružomberok tak prejednal a rozhodol neskôr začatú vec neplatnosti skončenia pracovného pomeru, a to ešte skôr, ako okresný súd v napadnutom konaní vykonal čo i len jeden stranami navrhnutý dôkaz.

6. Sťažovateľ akcentuje skutočnosť, že v jeho veci ide o individuálny antidiskriminačný spor s ochranou slabšej strany, ktorá sa proti zamestnávateľovi domáha zadosťučinenia za dlhodobé a systematické konanie v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, ktoré vyústilo do účelového skončenia pracovného pomeru. Včasné rozhodnutie o sťažovateľovej žalobe má zásadný význam aj z hľadiska ochrany dobrého mena a povesti. Zastáva názor, že ide o vec vyžadujúcu si osobitnú rýchlosť, ktorú však okresný súd nezabezpečuje.

7. Sťažovateľ nepovažuje prejednávanú vec za zložitú, keďže v nej vystupujú len dve sporové strany, ktoré sú okresnému súdu známe, riadne preberajú zásielky, pričom sťažovateľ ako žalobca preukazuje svoje tvrdenia takmer výlučne listinnými dôkazmi. Pre posúdenie a rozhodnutie veci sa nevyžaduje vykonať akékoľvek znalecké dokazovanie a zadovážiť vypracovanie znaleckého odborného stanoviska.

8. Sťažovateľ ako strana v spore svojím konaním ani raz nezmaril nariadený termín pojednávania.

9. Okresný súd podľa sťažovateľa neustálymi a opakovanými odročzeniami pojednávania vyslovene prejednaníu a rozhodnutiu veci bráni. Osobitne poukazuje na odročenie pojednávania nariadeného na 27. máj 2021, ku ktorému došlo bez akéhokoľvek zákonného dôvodu. Ani odročenie

pojednávania nariadeného na 19. august 2021 nepovažuje sťažovateľ za také, pri ktorom boli splnené všetky zákonné podmienky.

10. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje stavom pretrvávajúcej právnej neistoty a pocitom márnej snahy dovolania sa spravodlivosti vo vzťahu k porušenému právu sťažovateľa na rovnaké zaobchádzanie v pracovnom pomere.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sa na výzvu ústavného súdu zo 17. októbra 2022 k ústavnej sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý po predložení prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ktorý sa zhoduje s prehľadom uvedeným v časti I tohto nálezu, v podstatnom uviedol, že k priesťahom v napadnutom konaní zo strany okresného súdu nedošlo. Ústavnú sťažnosť preto považuje za nedôvodnú, pričom zároveň namietol uplatnenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia.

12. V konkrétnostiach zdôraznil, že to, akým spôsobom zákonný sudca vo veci postupuje, je výlučne v právomoci samotného sudcu. Poukázal na § 32 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého je úlohou riadenia a správy súdov vytvárať súdom Slovenskej republiky podmienky na riadny výkon súdnictva najmä v oblasti personálnej, organizačnej, ekonomickej, finančnej, odbornej a dohliadať na riadny výkon súdnictva spôsobom a v medziach ustanovených zákonom (odsek 1), pričom riadenie a správa súdov nesmú zasahovať do rozhodovacej činnosti súdov (odsek 2). Na podklade uvedeného uzavrel, že v danom prípade ide o procesný postup sudcu, ktorý vo veci koná.

III.2. Replika sťažovateľa:

13. Vyjadrenie predsedu okresného súdu ústavný súd zaslal na prípadné zaujatie stanoviska sťažovateľovi, ktorý na výzvu ústavného súdu v rámci stanovenej lehoty a ani do dňa meritórneho prerokovania ústavnej sťažnosti nereagoval.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní okresného súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Sťažovateľ podstatnou časťou argumentácie tvrdí, že zo strany okresného súdu konajúceho v jeho veci došlo k vzniku zbytočných prietáhov. Zdôrazňuje pritom citlivosť predmetu, o ktorom sa rozhoduje (dodržanie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnom pomere) a potrebu osobitnej rýchlosti pri prejednaní jeho veci, a to aj s ohľadom na ochranu dobrého mena a povesti.

16. Predmetom konania pred ústavným súdom je preto posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

19. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 CSP. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

20. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

21. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie vo veci vyslovenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a náhrady nemajetkovej ujmy v pracovnoprávnom pomere. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu, ktorý sa vzťahuje na napadnuté konanie, nepreukazujú právnu a ani faktickú zložitost' prejednávanej veci. Predmetný typ konania patrí k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov. Z hľadiska predmetu sporu ide nepochybné o vec, ktorá si zo strany všeobecného súdu vyžaduje urýchlenosť v konaní, a to nie z pohľadu zásady rovnakého zaobchádzania, ale s prihliadnutím na povahu práva, vo vzťahu ku ktorému sa porušenie zásady rovnakého zaobchádzania namieta, a to pracovnoprávny vzťah (m. m. IV. ÚS 72/2022). Uvedený druh sporu pripúšťa posúdiť existenciu zbytočných priet'ahov v prísnejšom meradle, ako to je pri iných súdnych sporoch, ktoré nemajú súvis s existenčnou otázkou strany v spore (IV. ÚS 342/2020). Z hľadiska povahy veci ústavný súd totiž považuje pracovnoprávne spory, resp. spory majúce svoj pôvod v pracovnoprávnom vzťahu za privilegované, vyžadujúce si osobitnú rýchlosť pri jej prejednaní (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 82/02, III. ÚS 204/2021).

22. Pri preskúmaní kritéria správania sťažovateľa ako subjektu napadnutého konania v procesnom postavení žalobcu ústavný súd konštatuje, že prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní nedáva podklad na záver, že k predĺženiu napadnutého konania prispel aj sťažovateľ svojím správaním. Sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu v primeraných lehotách a zúčastňoval sa nariadených pojednávaní.

23. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Vychádzal pritom z vlastnej judikatúry, podľa ktorej k vzniku zbytočných priet'ahov v konaní pred všeobecným súdom môže dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústreďenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

24. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní ústavný súd zistil, že postup okresného súdu bol od podania žaloby (október 2019) až do apríla 2020 v zásade plynulý. Prvé pojednávanie vo veci sa malo uskutočniť až po takmer 6 mesiacoch od posledného úkonu vo veci a po viac ako roku od podania žaloby (november 2020). Uvedený postup okresného súdu nemožno hodnotiť ako efektívne smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, a to predovšetkým s prihliadnutím na citlivosť predmetu konania.

25. V ďalšom období došlo z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 k zrušeniu 2 pojednávaní, a to pojednávaní nariadených na 2. november 2020 a 15. február 2021. V súlade s judikatúrou ústavného súdu môže byť pandémia ochorenia COVID-19 dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 437/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V konkrétnych okolnostiach veci došlo z dôvodu vyhlásenej mimoriadnej situácie a núdzového stavu k zrušeniu dvoch pojednávaní, čo nepochybné viedlo k nečinnosti okresného súdu, avšak trvajúcej kratší čas, a to od novembra 2020, keď bolo zrušené pojednávanie nariadené na 2. november 2020, do mája 2021, keď bol nariadený nový termín pojednávania.

Uvedená krátkodobá nečinnosť okresného súdu vyvolaná objektívnymi okolnosťami mimoriadnej situácie a núdzovým stavom preto sama osebe nespôsobila vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

26. Následný postup okresného súdu, v rámci ktorého došlo k zrušeniu termínov pojednávani nariadených na 27. máj 2021 a 2. september 2021 z dôvodov na strane samotného okresného súdu, však nemožno hodnotiť ako efektívne smerujúci k odstraňovaniu právnej neistoty sťažovateľa. Uvedený postup okresného súdu spôsobil, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo takmer 2 roky po podaní žaloby (12. októbra 2021), čo nemožno z hľadiska citlivosti predmetu konania akceptovať. Obdobne k ďalšiemu predĺženiu napadnutého konania došlo v dôsledku zrušenia pojednávani nariadených na 10. február 2022 a 1. apríl 2022 z dôvodov na strane okresného súdu. Uvedený postup okresného súdu spôsobil, že vec sťažovateľa vyžadujúca si urýchlenosť v konaní nie je ani po viac ako 3 rokoch od podania žaloby právoplatne skončená.

27. K obrane okresného súdu, ktorej podstatou je zdôraznenie nemožnosti predsedu okresného súdu zasahovať do rozhodovacej činnosti zákonného sudcu s odkazom na ustanovenia zákona o súdoch (bod 12 tohto nálezu), ústavný súd uvádza nasledujúce skutočnosti. S prihliadnutím na relevantné ustanovenia § 53 zákona o súdoch predseda súdu v rámci dohľadu sleduje rozhodovaciu činnosť sudcov z hľadiska plynulosti súdneho konania, pričom osobitne sleduje plynulosť súdneho konania v prípadoch rozhodnutí ústavného súdu, ktorými došlo k vysloveniu porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o súdoch ukladá predsedovi súdu rovnako povinnosť v prípade zistenia porušenia plynulosti súdneho konania s možnosťou uloženia opatrení vedúcich k náprave zistených nedostatkov a odstránenia ich príčin. Ústavný súd preto s prihliadnutím na už uvedené nespochybňuje nemožnosť predsedu okresného súdu zasahovať do rozhodovacej činnosti jednotlivých sudcov, no zároveň zdôrazňuje, že plynulosť príslušného konania, a tým aj sledovanie konania z pohľadu (ne)existencie zbytočných prietáhov, je v právomoci príslušného predsedu okresného súdu pri vykonávaní dohľadu podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch. Aj z uvedených dôvodov je preto argumentácia obsiahnutá v bode 12 tohto nálezu v konkrétnych okolnostiach veci bez právnej relevancie vo vzťahu k posúdeniu opodstatnenosti namietanej existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

28. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti, berúc do úvahy neefektívnu činnosť okresného súdu a prihliadajúc na citlivosť predmetu konania vyžadujúcu si urýchlenosť pri rozhodovaní vo veci sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práv sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

31. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie vedené okresným súdom nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

33. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

35. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 eur z dôvodov uvedených v časti II tohto nálezu (bod 10 tohto nálezu).

36. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

37. V tomto kontexte ústavný súd zobral do úvahy aj predmet sporu (porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnom pomere), ktorý nepochybne patrí do kategórie konaní vyžadujúcich si zo strany konajúceho súdu osobitný prístup.

38. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

39. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnej sťažnosti v časti požadovanej sumy primeraného finančného zadost'učinenia prevyšujúcej sumu 1 000 eur nevyhovet tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

40. S prihliadnutím na uvedené preto ústavný súd rozhodol vo veci priznania primeraného finančného zadost'učinenia tak, ako to je uvedené v bodoch 3 a 5 výroku tohto nálezu.

VI.

Trovy konania

41. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

42. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

43. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom.

44. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 493,10 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,83 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty sumu 493,10 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII.

45. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu